

REWILDING BANGKOK

ฟื้นฟูชีวิตป่าเมืองกรุง

ดร.สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์
19-11-2016

Re-wild ?

คืน-ป่า ?

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

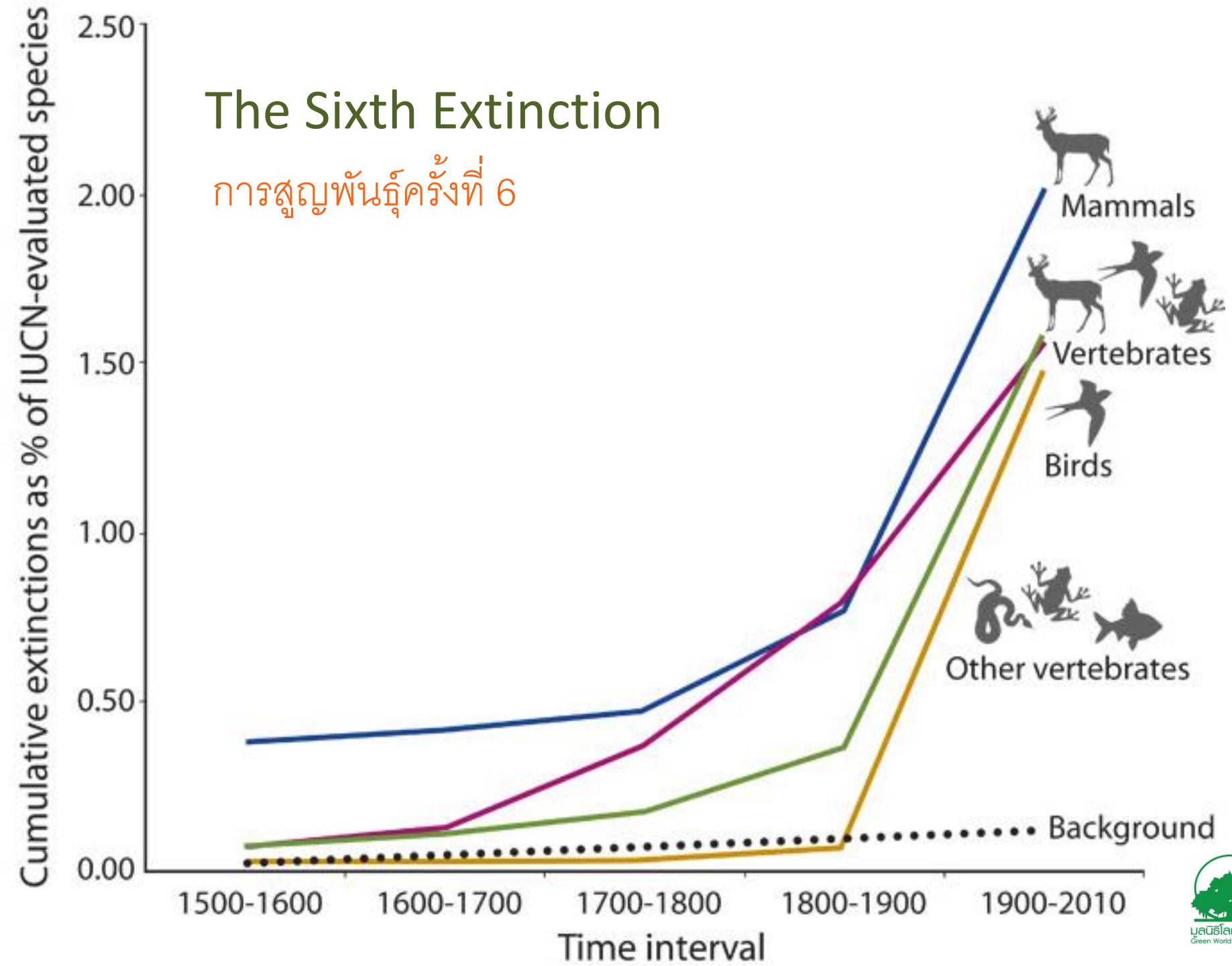
หมาป่าเปลี่ยนแม่น้ำ

Yellowstone National Park

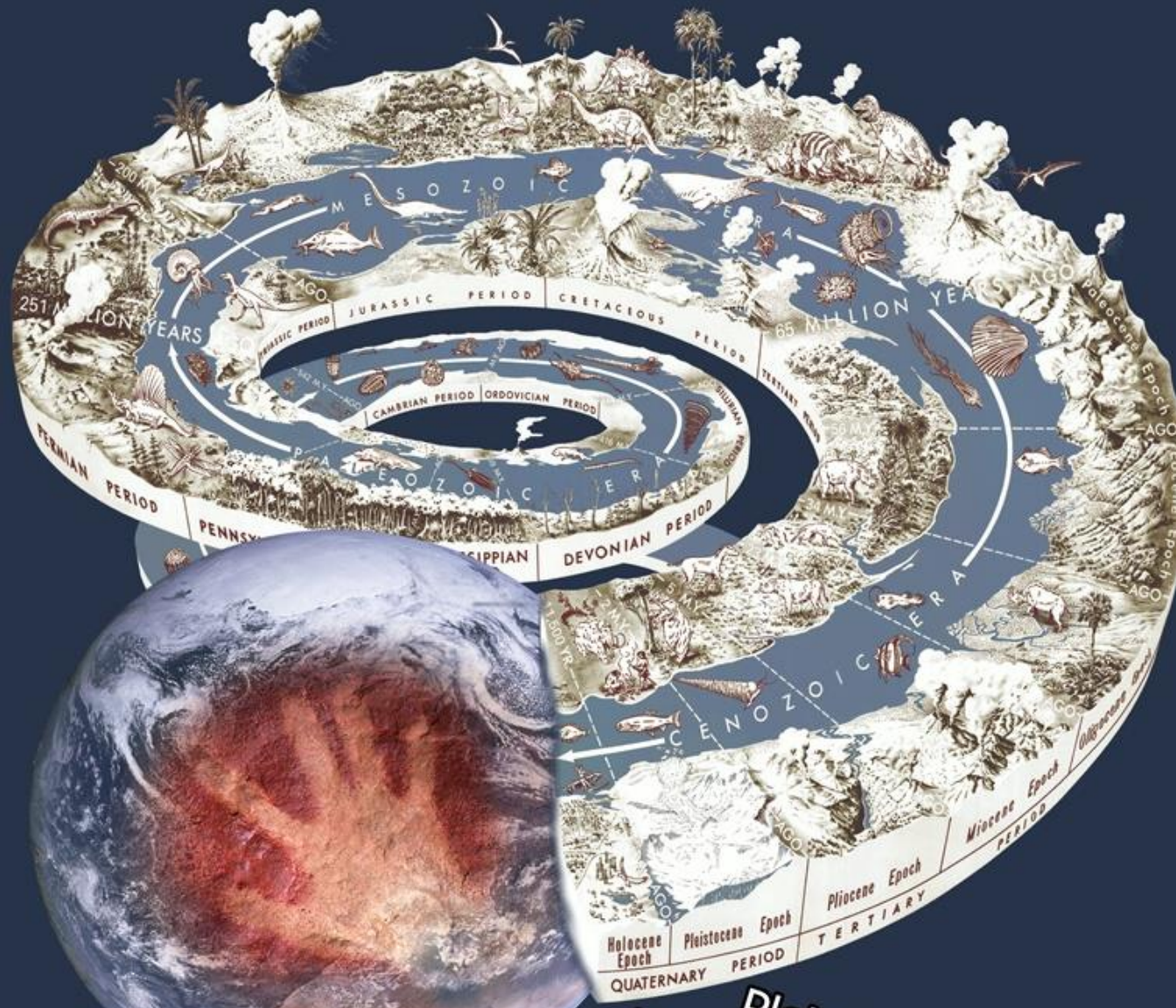
The Sixth Extinction

การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6

ยุคมนุษย์ครองโลก

- ผลกระทบจากคนในพื้นที่ทุกแห่งบนโลก
- CO₂ เกิน 400 ppm
- จะไม่มีระบบนิเวศปะการัง
- ความหลากหลายทางชีวภาพต่ำมาก สัตว์ป่าเหลือ 1/3

The Anthropocene

Pleistocene
Holocene

Ecological Niches

ทุกอาชีพมีบทบาท

ความหลากหลายทางชีวภาพ ——— ประสิทธิภาพระบบนิเวศ

Making the best out of Anthropocene

จะสร้างสรรคชีวิตให้ดีที่สุดใน
ยุคมนุษย์ครองโลกได้อย่างไร?

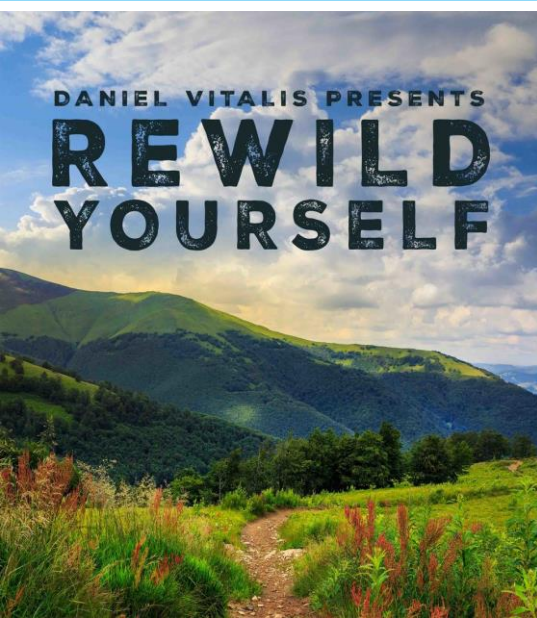
Rewilding
CHILDHOOD
children discovering nature. For themselves.

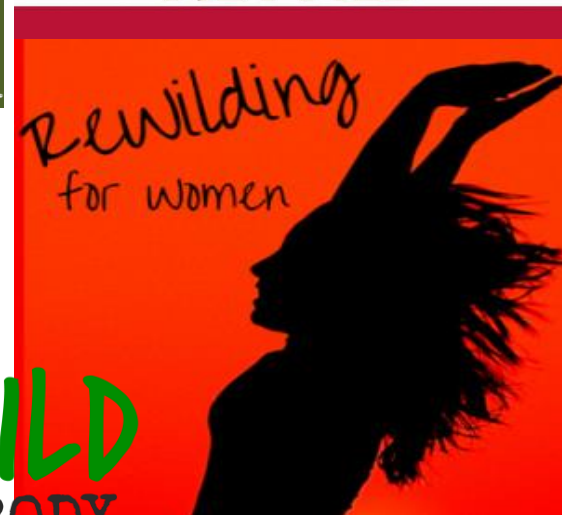
rewilding
britain

ReWILD

REWILD
YOUR BODY

rewild

๑ rewind to recover

คืนชีวิตป่าเดิม
ฟื้นฟูระบบธรรมชาติ

๒

โยงใย
ฟื้นฟูสัมพันธ์ธรรมชาติ

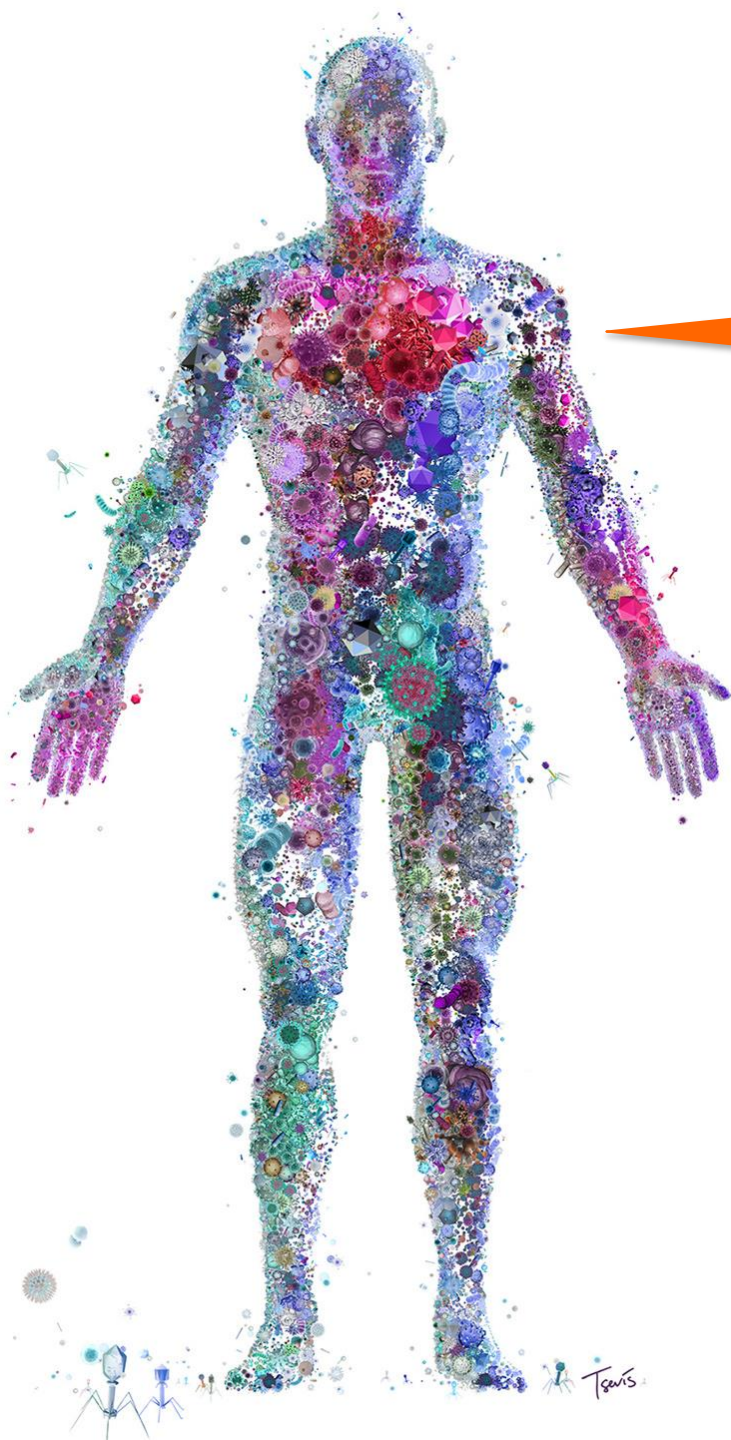
rewire to reconnect

Urban Rewilding ?

คืนป่าให้เมือง ?

-
- พัฒนาคุณภาพชีวิต
 - พัฒนาคุณภาพเมือง

ร่างกายเราเป็นระบบนิเวศ

- จำนวนจุลชีพ > จำนวนเซลล์ของเรา 1.5 เท่า
- มั่นดูแลระบบต่างๆ ในร่างกาย
- สุขภาพกาย & จิตเราเกี่ยวพันกับสังคมจุลชีพในตัวเรา

อาบป่า

จุลชีพ

ไฟฟ้า

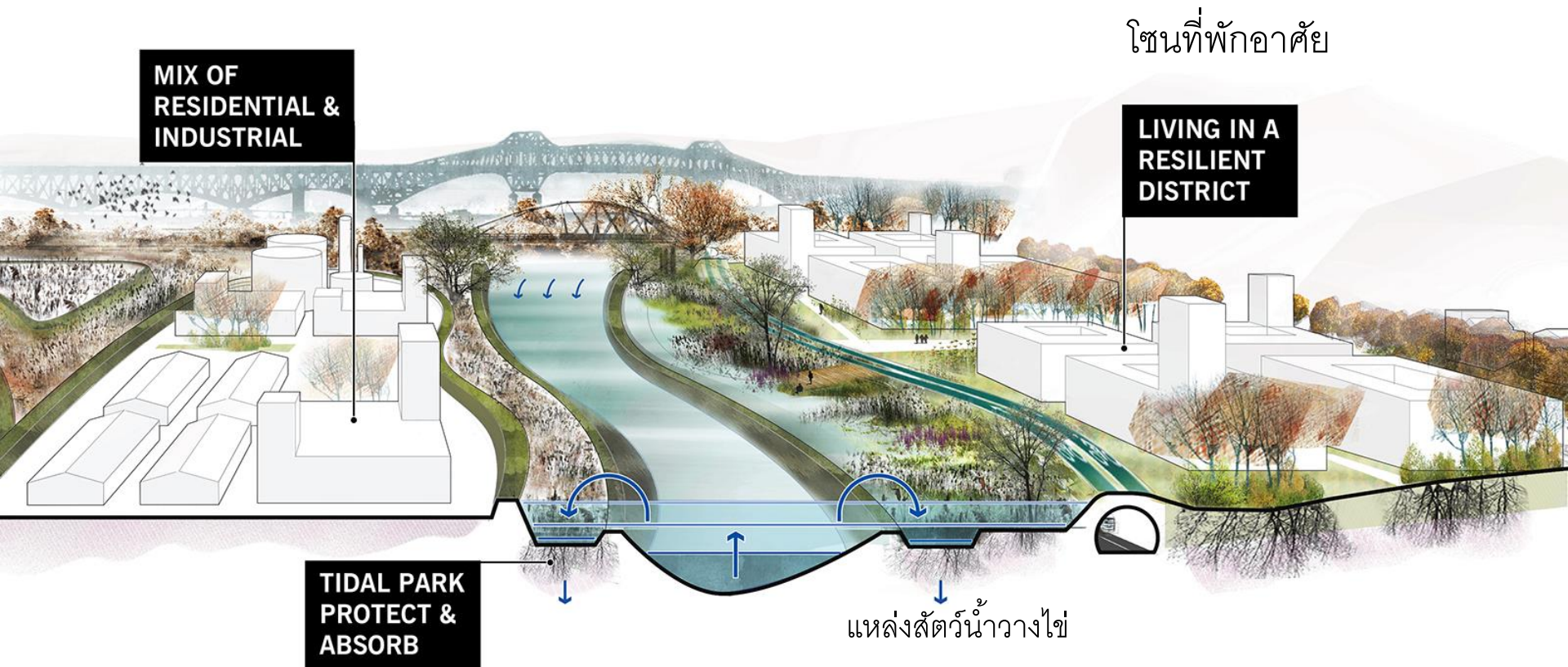

น้ำมัน

หอมระเหย

เมืองเข้มแข็ง-เมืองยืดหยุ่น

น้อมรับพลังธรรมชาติด้วยการออกแบบที่ต้อนรับบริการทางนิเวศ

โซนน้ำลด-น้ำเอ่อ

ซับน้ำ บำบัดน้ำ ดักตะกอน ปกป้องแผ่นดิน

London Wetland Centre

ศูนย์พื้นที่ชุ่มน้ำลอนดอน

นกหากินน้ำตื้น

น้ำท่วม

ทุ่งเลี้ยงสัตว์

อ่างเก็บน้ำ

ทุ่งดอกไม้หน้าและ

ทะเลสาบ

ฟองอัด

พื้นที่ชุ่มน้ำต่างๆ

นากสิงคโปร์

กินยุงวันละ
30-100 ตัว

แมลงปอบ้านปึกเป๋นดั้ม

Photo cr: Oy Kanjanavanit

Q: จะคืนป่ากันแค่ไหน?

อดีต

ปัจจุบัน

อนาคต

ทบทวน

ประเมิน.....ออกแบบ

อดีต

ปัจจุบัน

อนาคต

ทบทวน

ประเมิน.....ออกแบบ

ย้อนรอย

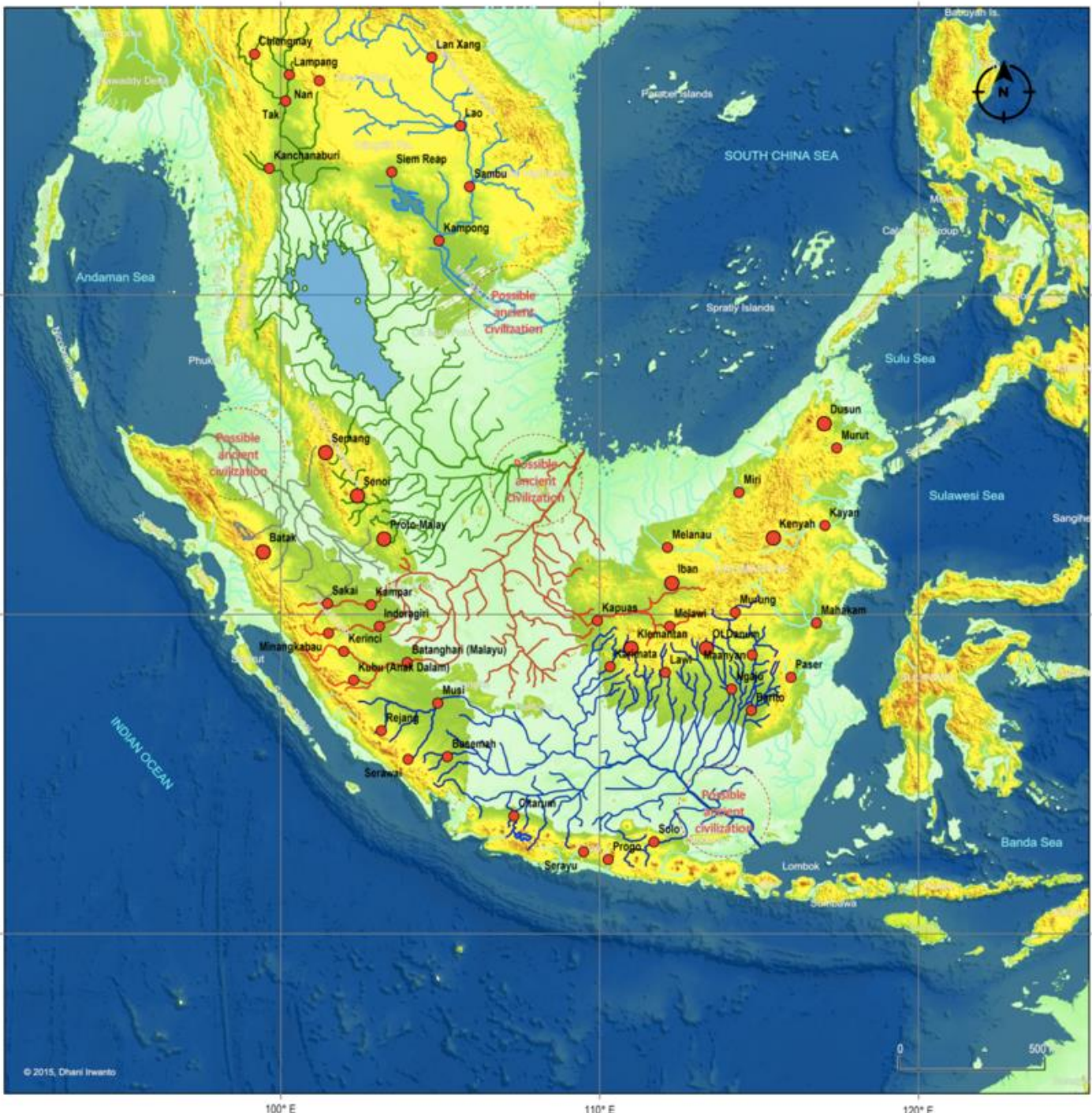
สถานการณ์วันนี้

ขับเคลื่อนสู่อนาคต?

Rewind to Rewild

แลหลังมอหน้า
ชีวิตป่ากรุงเทพในอดีต

20,000 ปีก่อน

ยุคน้ำแข็ง

แม่น้ำสยาม

ปัจจุบัน
ไทยมีปลาน้ำจืด
หลากหลายเป็น
อันดับ 9 ของโลก

ไทย:

690 ชนิด

จาก 56 วงศ์

ยุโรป:

546 ชนิด

จาก 10+ วงศ์

เจ้าพระยา

ยาวแค่ 372 ก.ม.

แต่เป็นบ้านของปลาเกือบ

ครึ่งหนึ่ง

ของปลาไทย

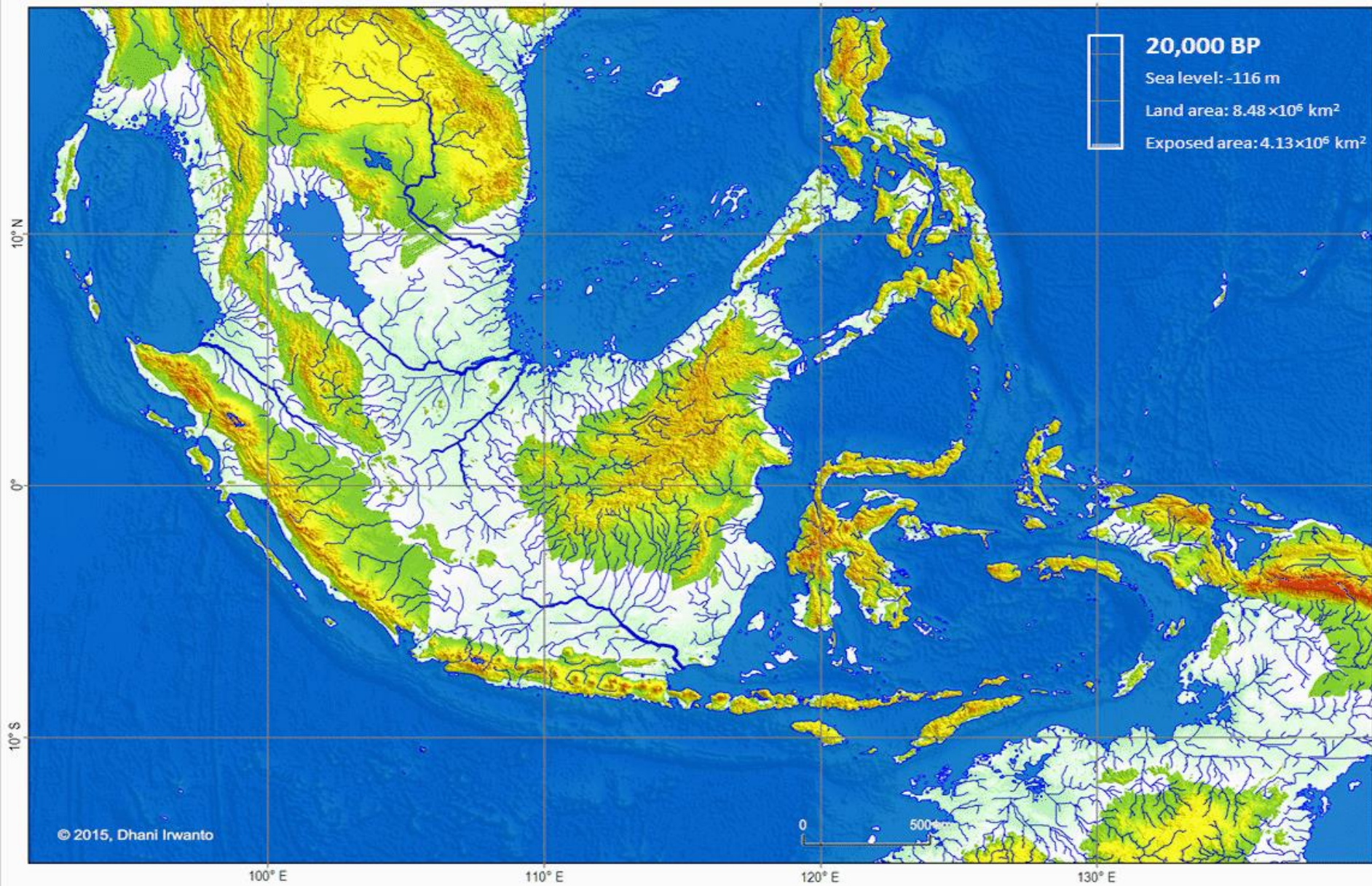
เจ้าพระยา

ปลา 280 ชนิด

30 ชนิดเป็น
ปลาเฉพาะถิ่น

40%
ปลาไทย

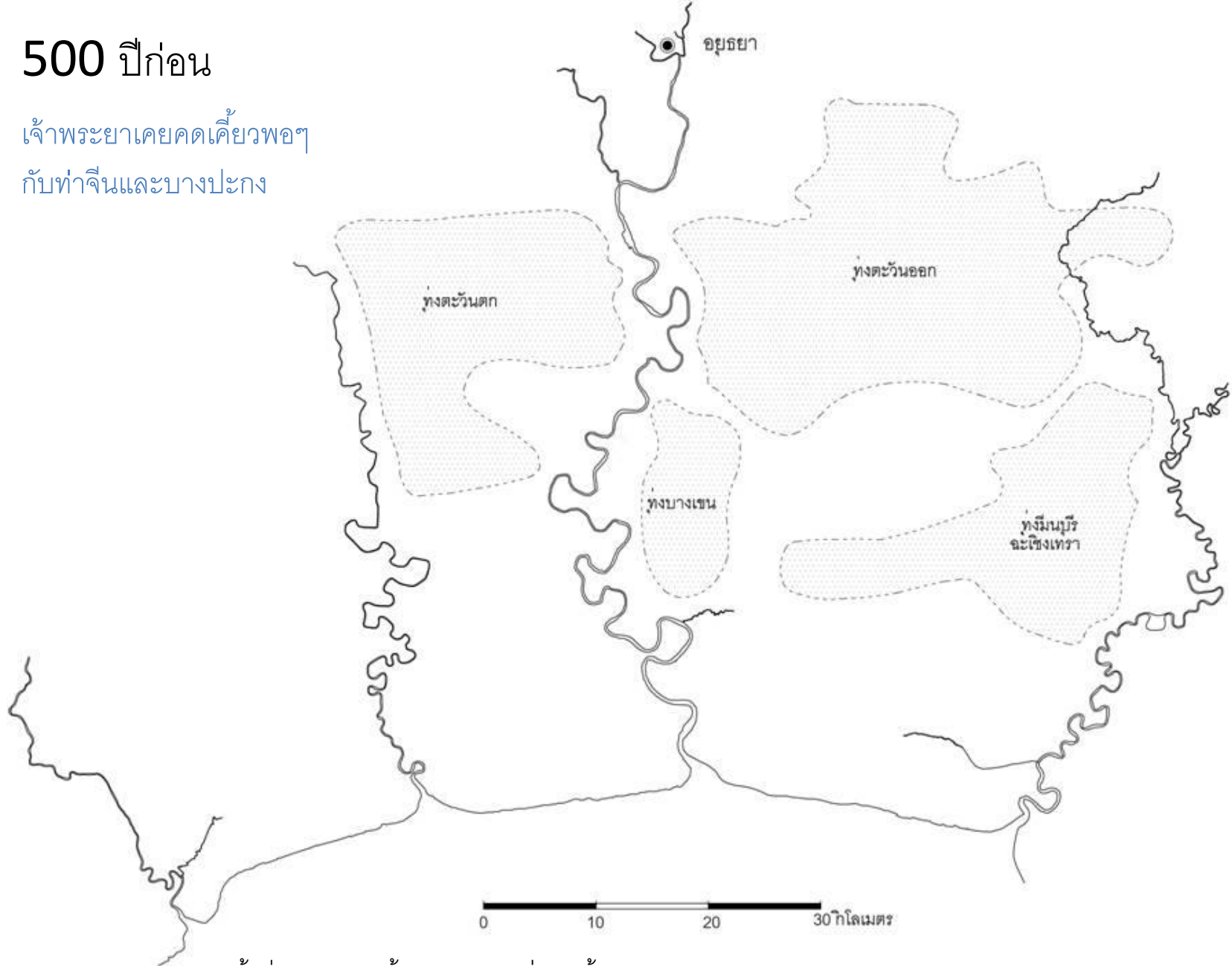

5,000 ปีก่อน

500 ปีก่อน

เจ้าพระยาเคยคดเคี้ยวพอกๆ
กับท่าจีนและบางปะกง

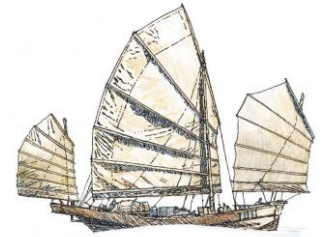

พื้นที่ทุ่งหญ้าชุ่มน้ำ บริเวณสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างในสมัยอยุธยา ก่อนการขุดคลองลัด

c.1500 AD

เจ้าพระยาเดิม

ราว พ.ศ. 2000

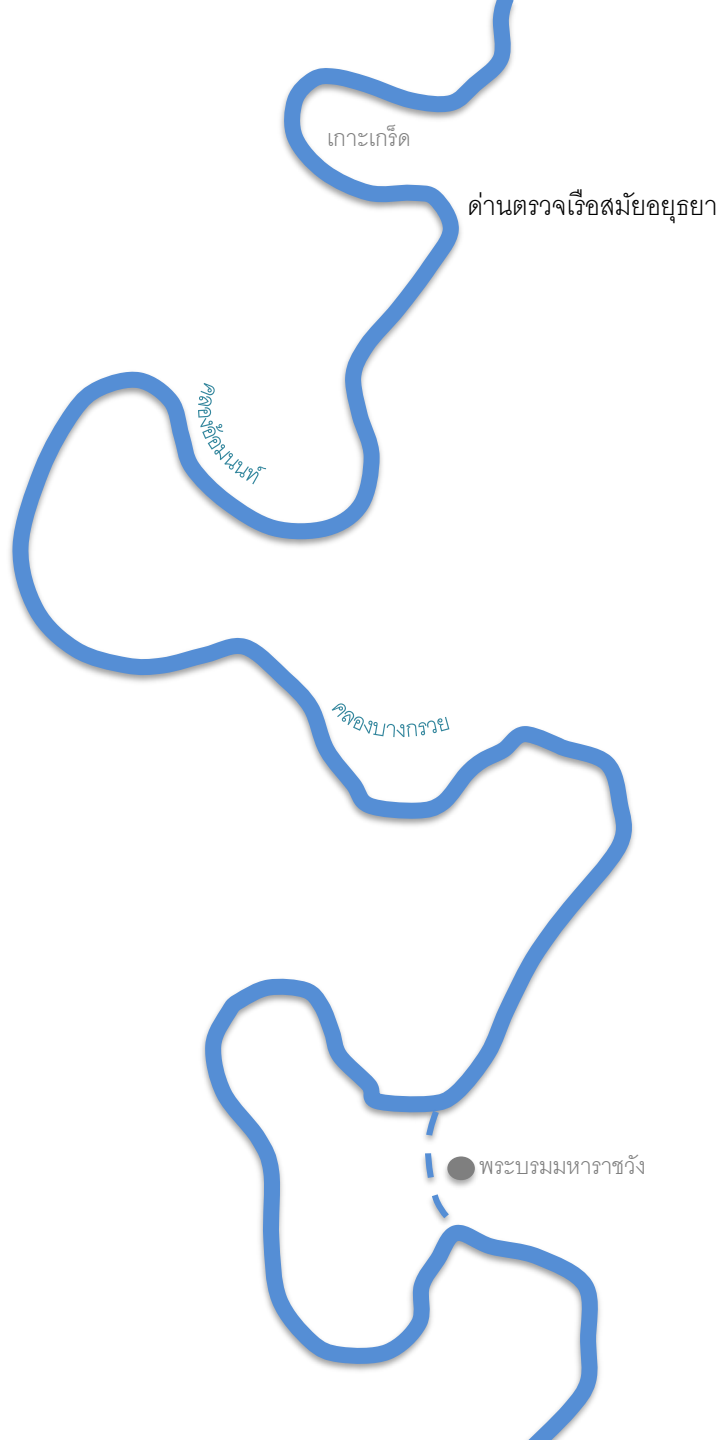
เดินเรือจากปากอ่าวไทยถึง
กรุงศรีอยุธยาใช้เวลา 15 วัน

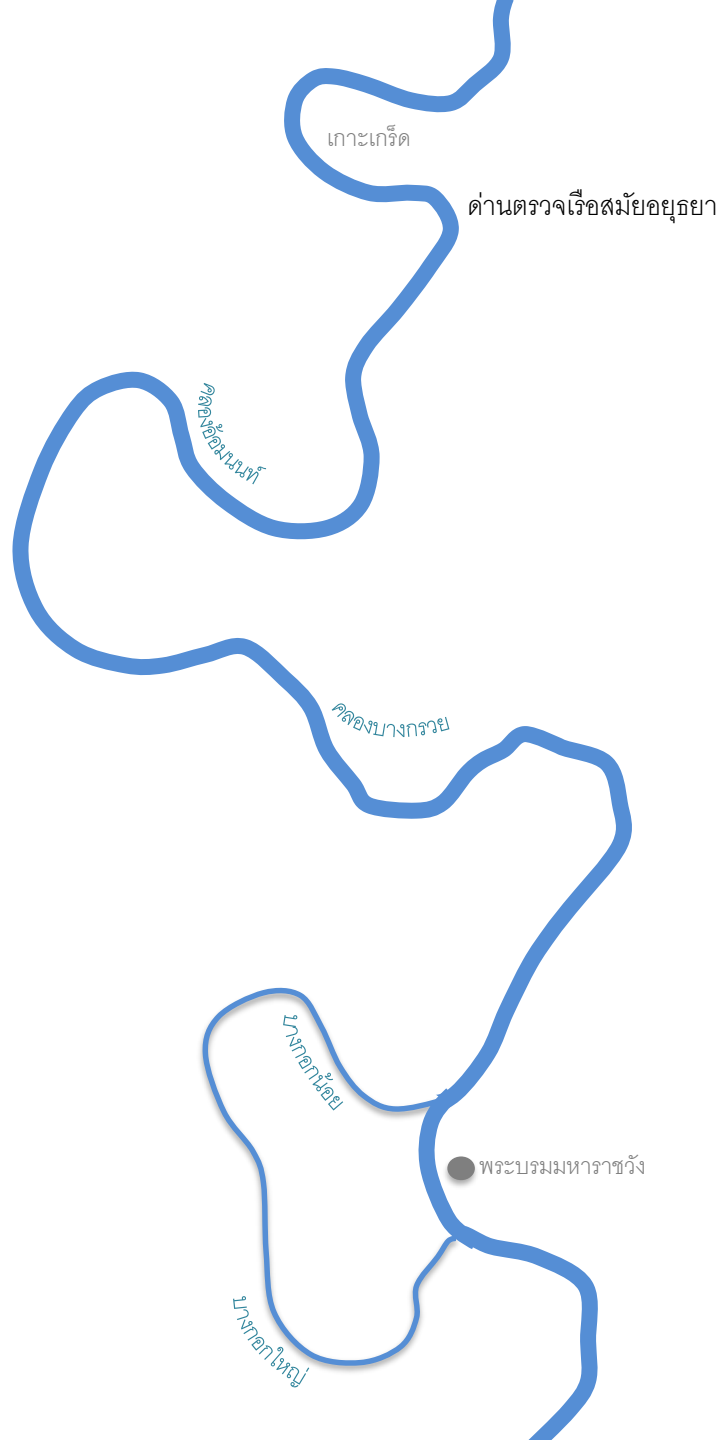

1522 AD

พ.ศ.2065

ชุดคลองลัดบางกอก

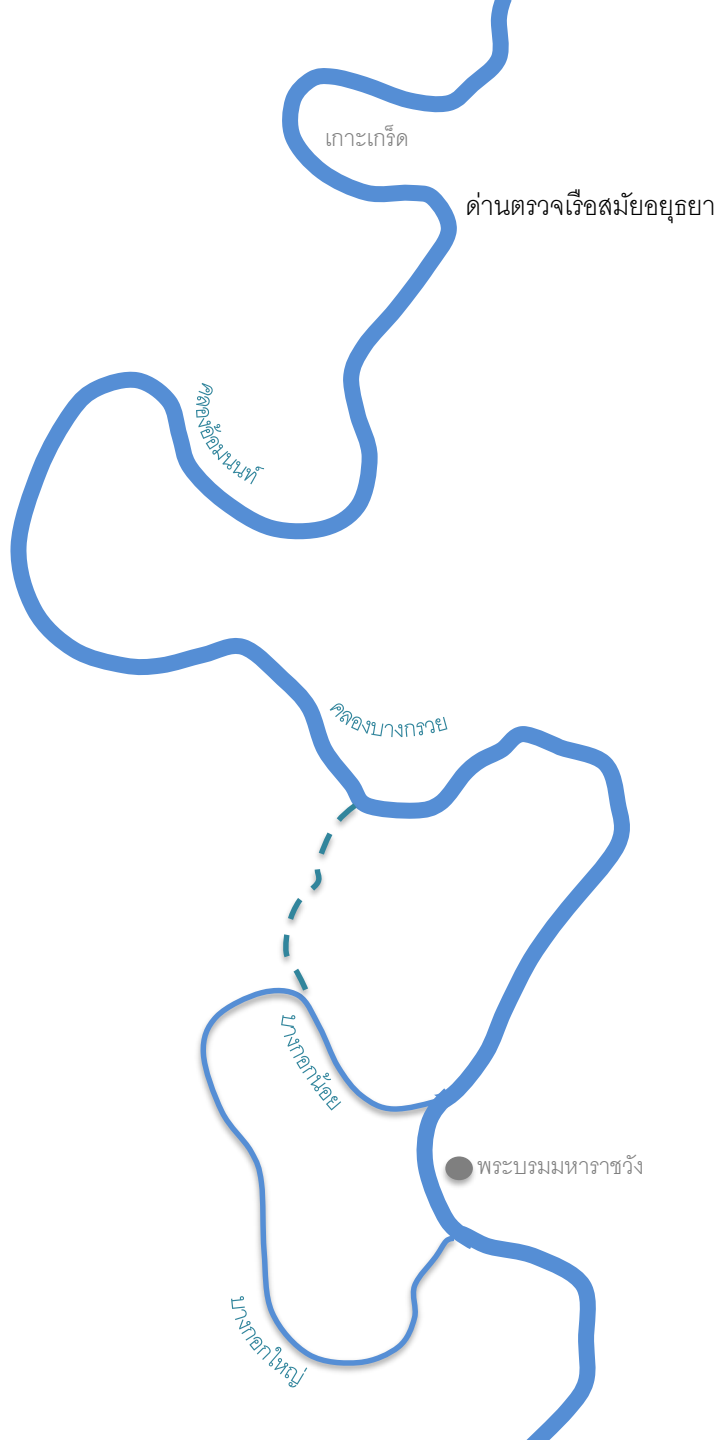

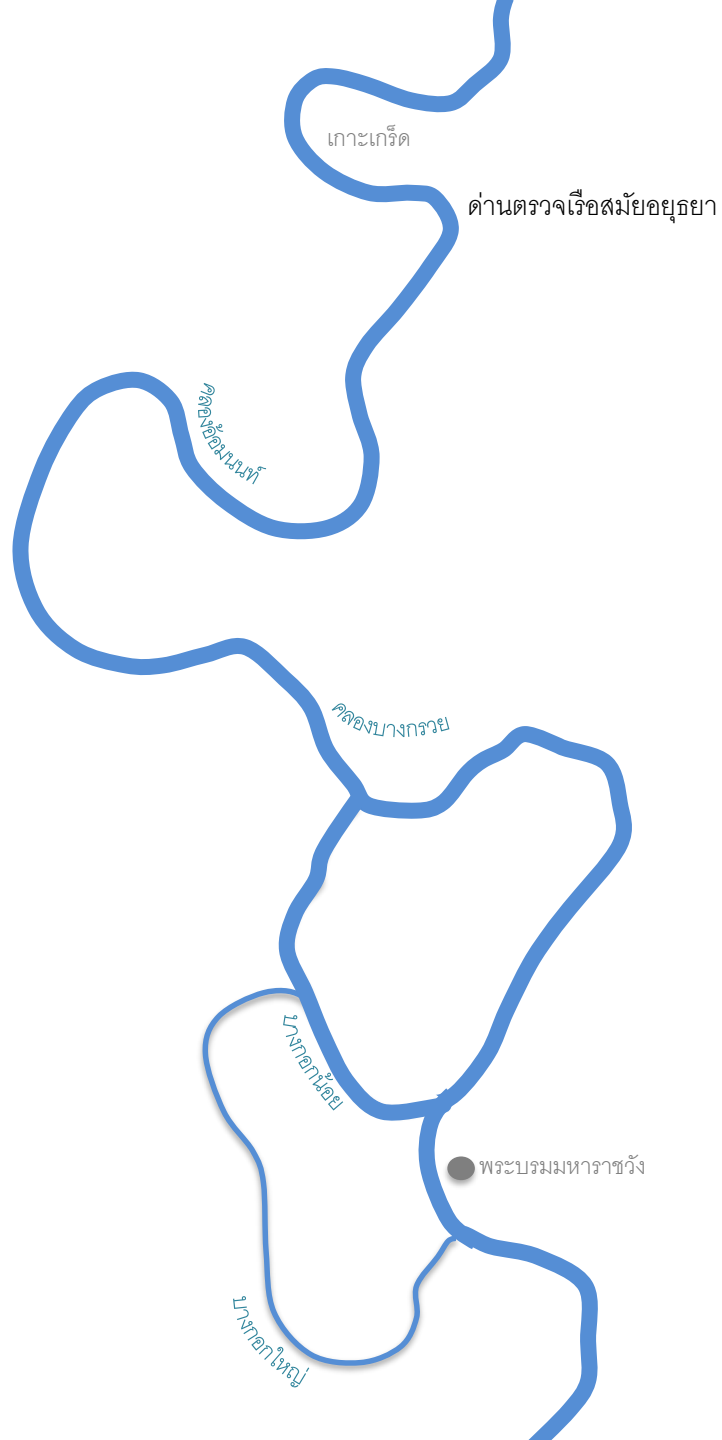

1538 AD

พ.ศ.2081

ชุดคลองลัดใต้บางกรวย

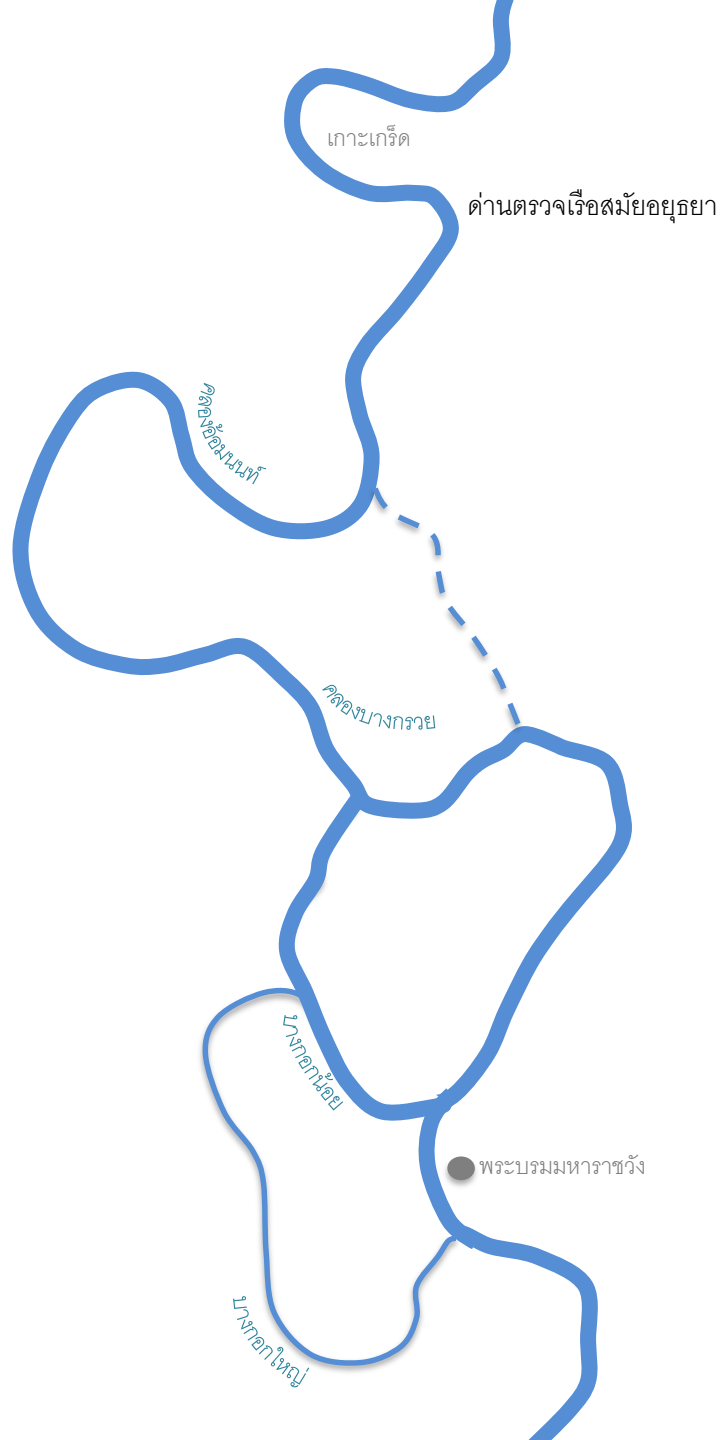

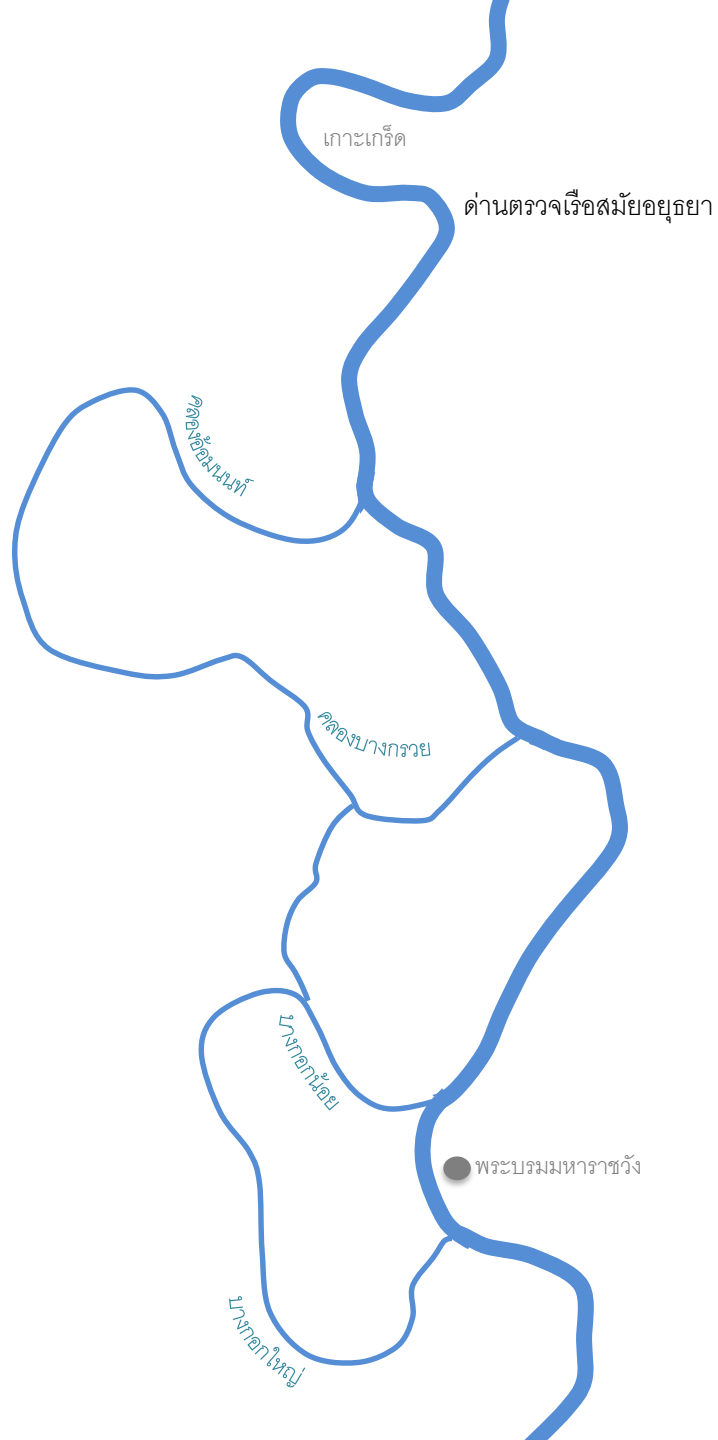

1636 AD

พ.ศ.2179

ชุดคลองลัดเหนือบางกรวย

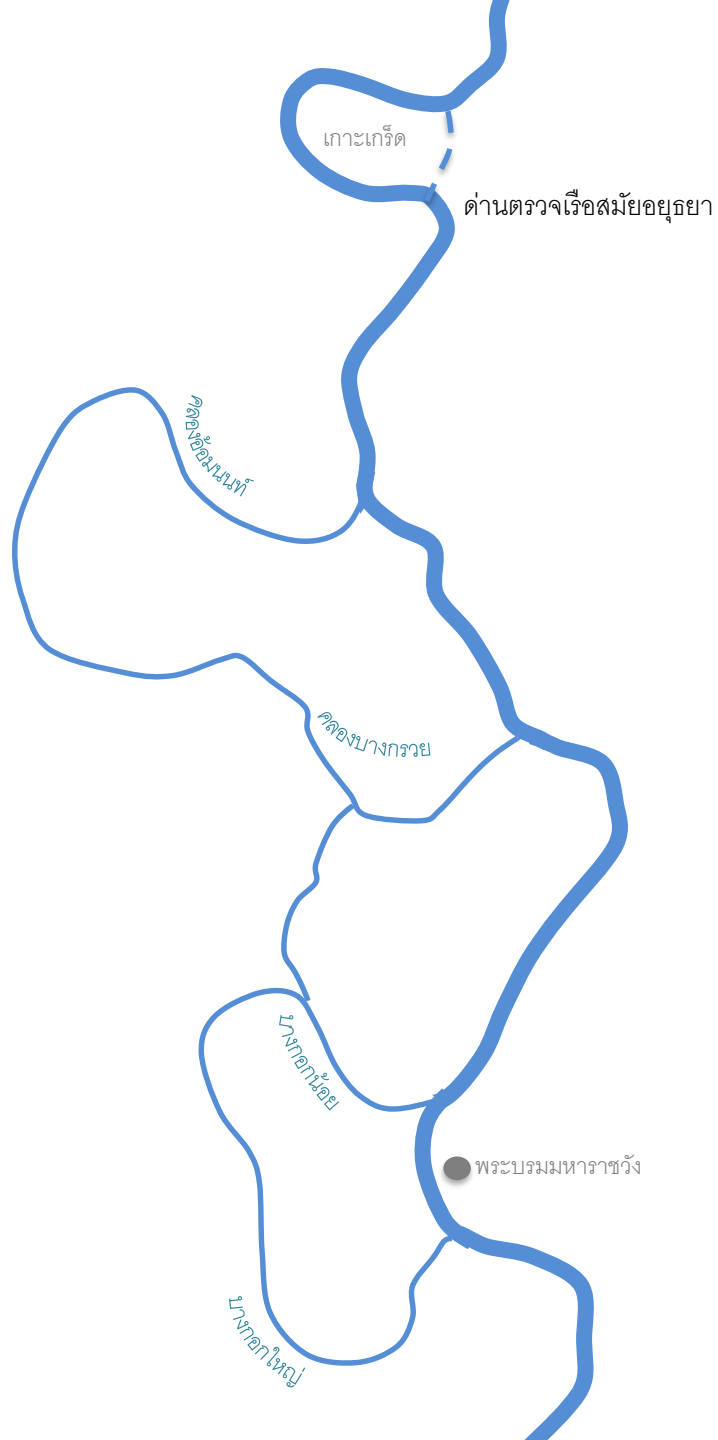

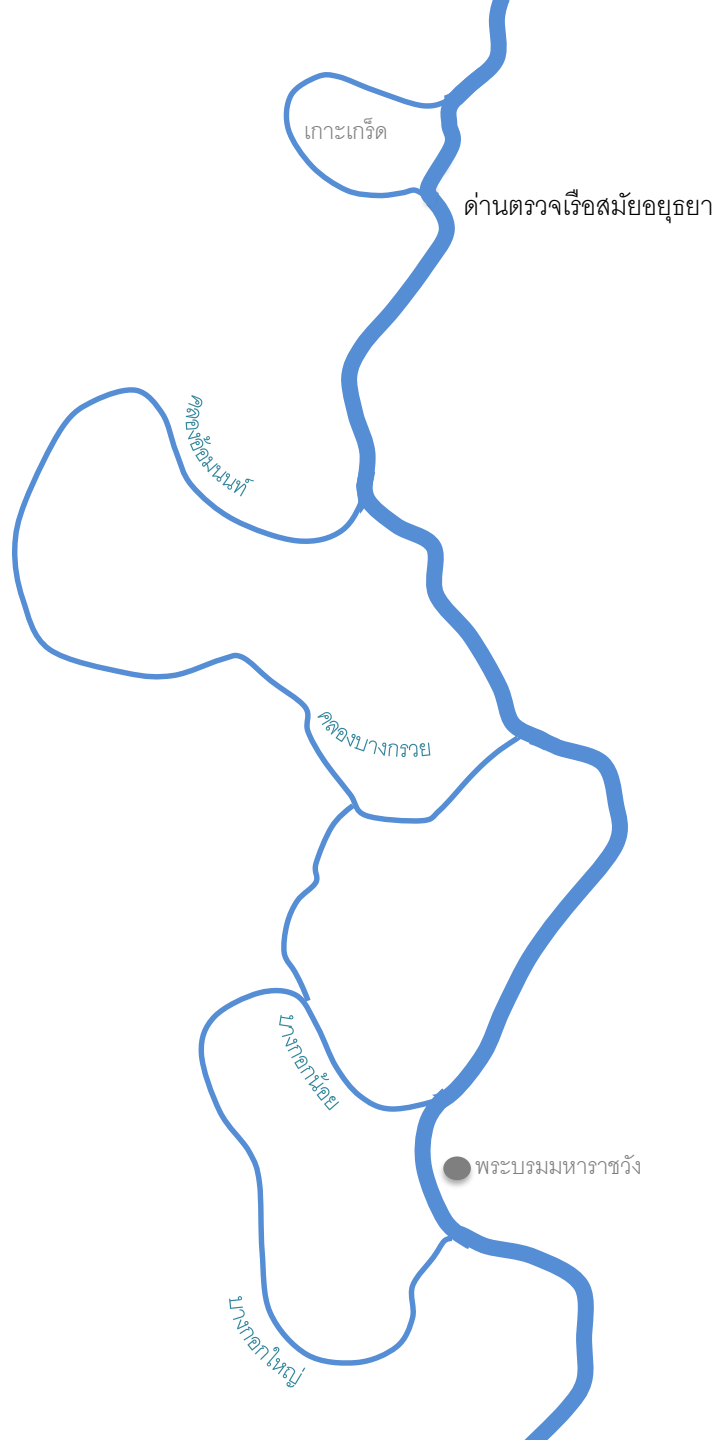

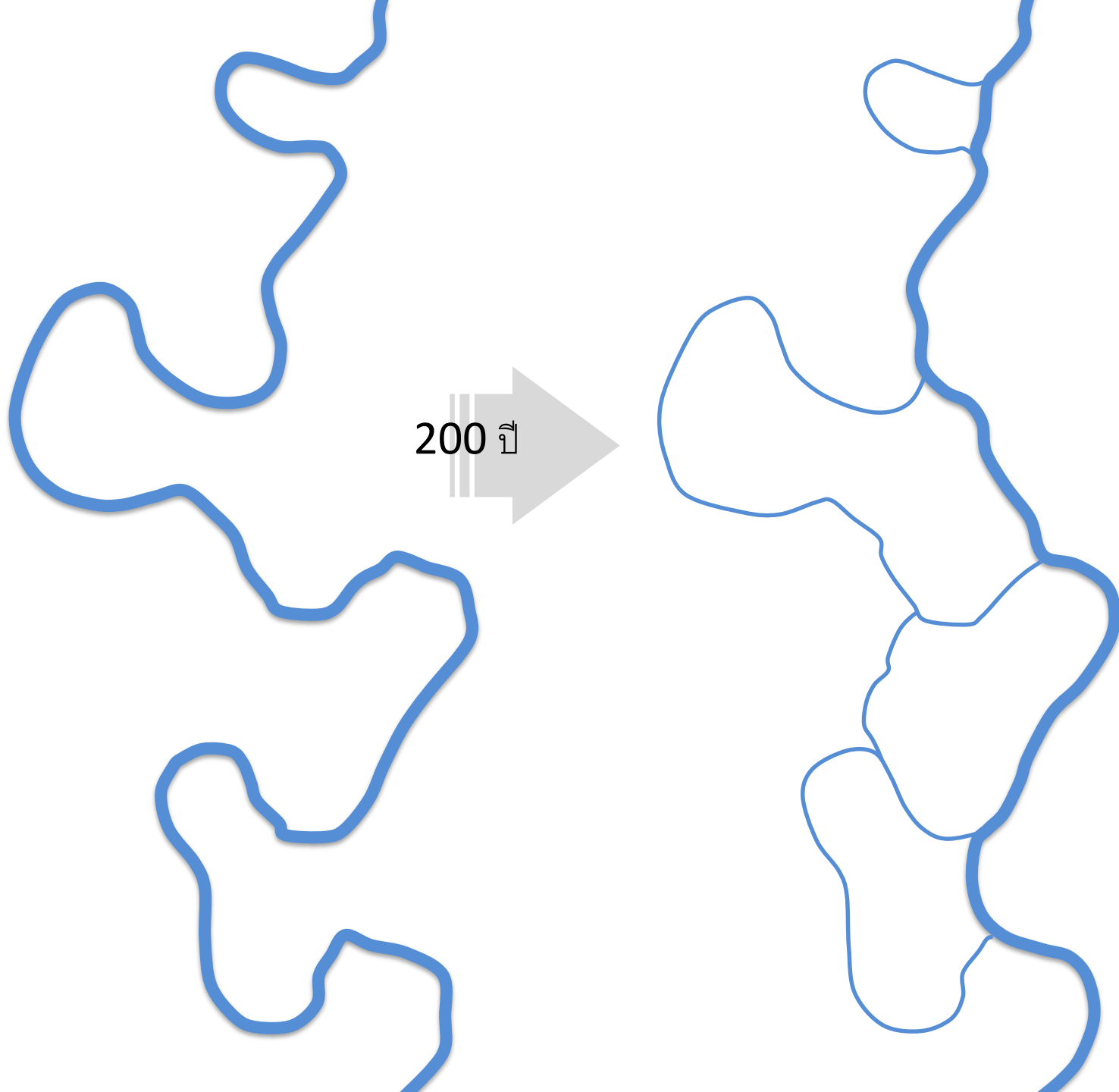
1722 AD

พ.ศ.2265

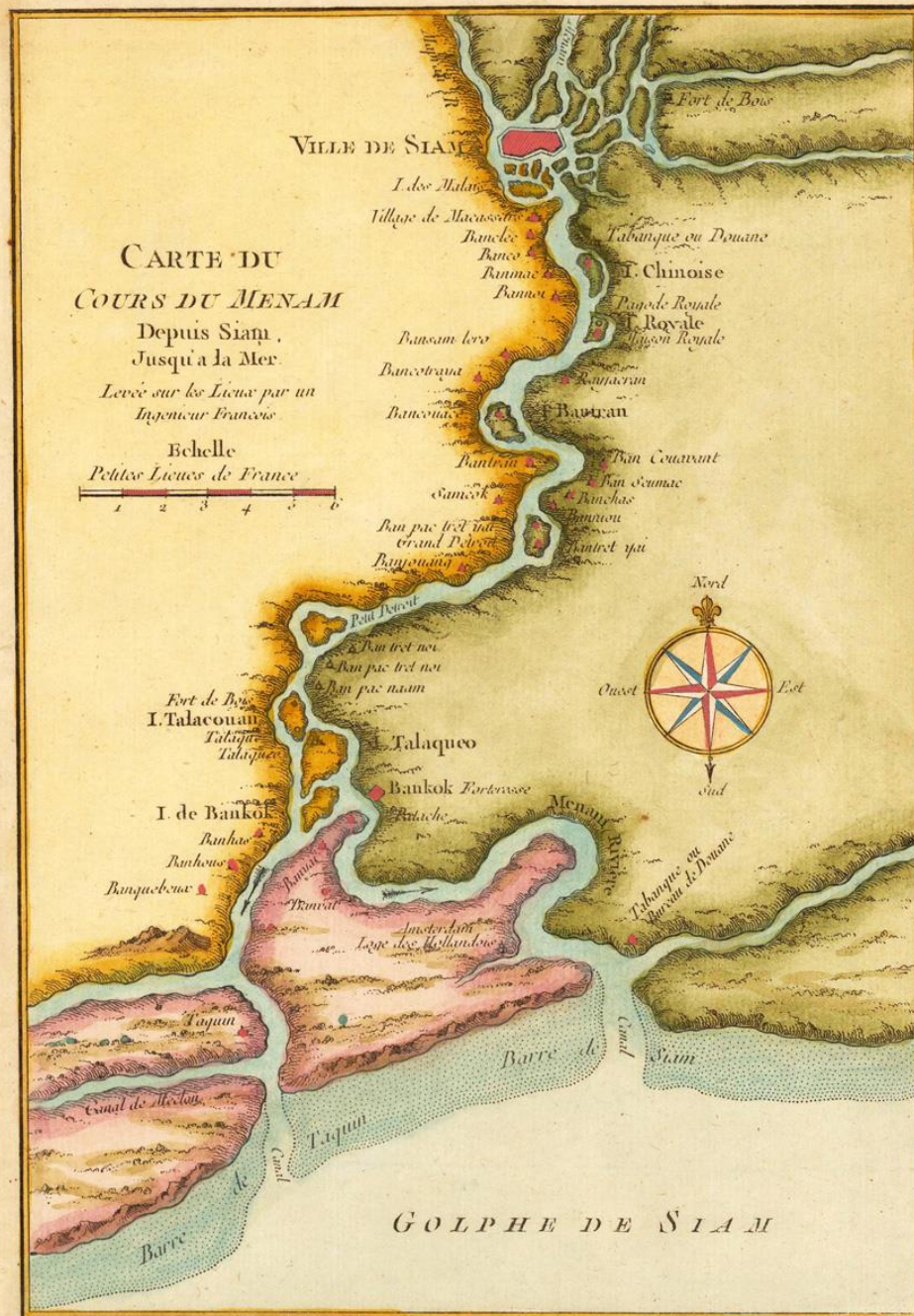
ชุดคลองลัดเกิร์ตน้อย

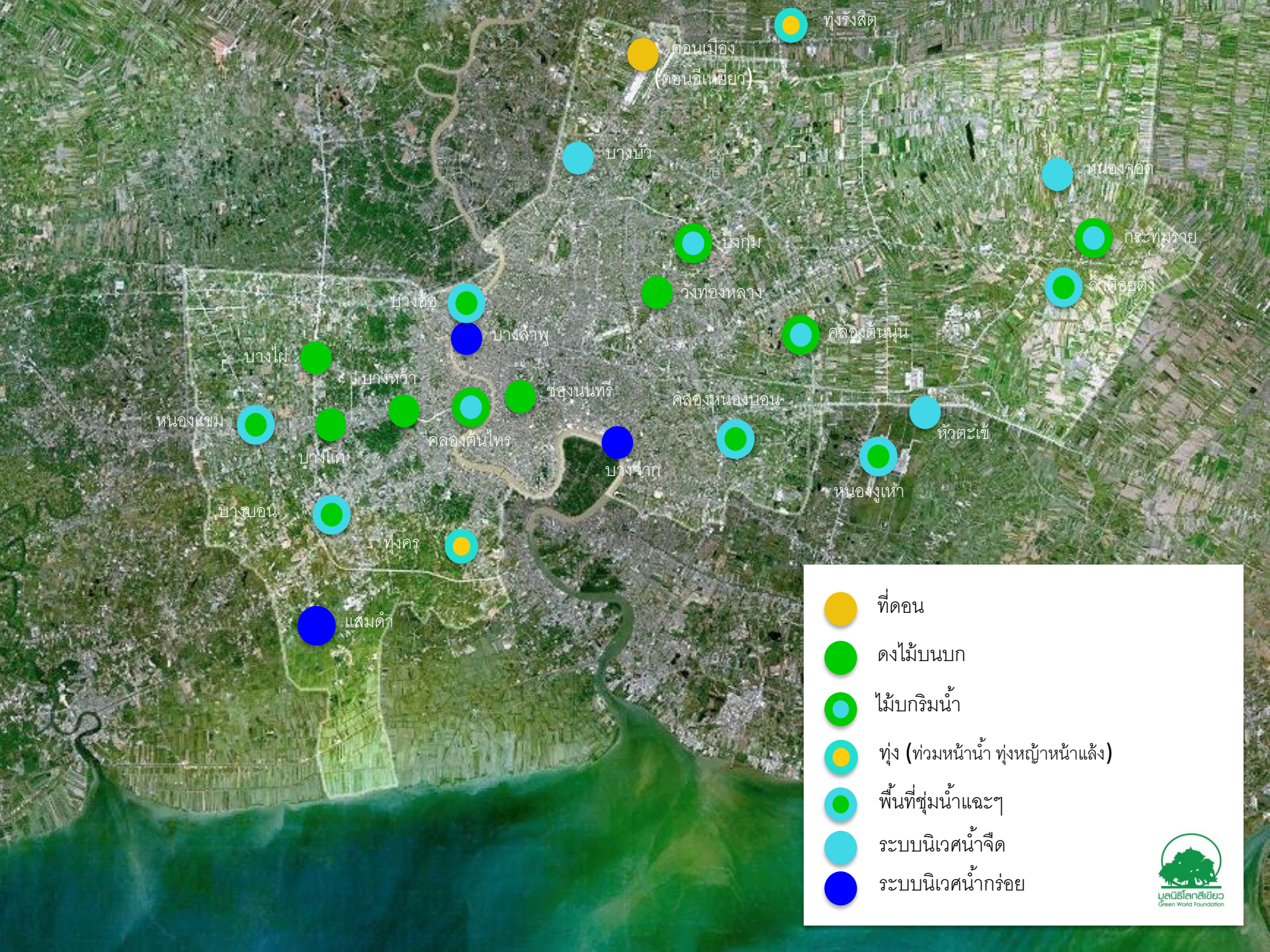
1760 AD

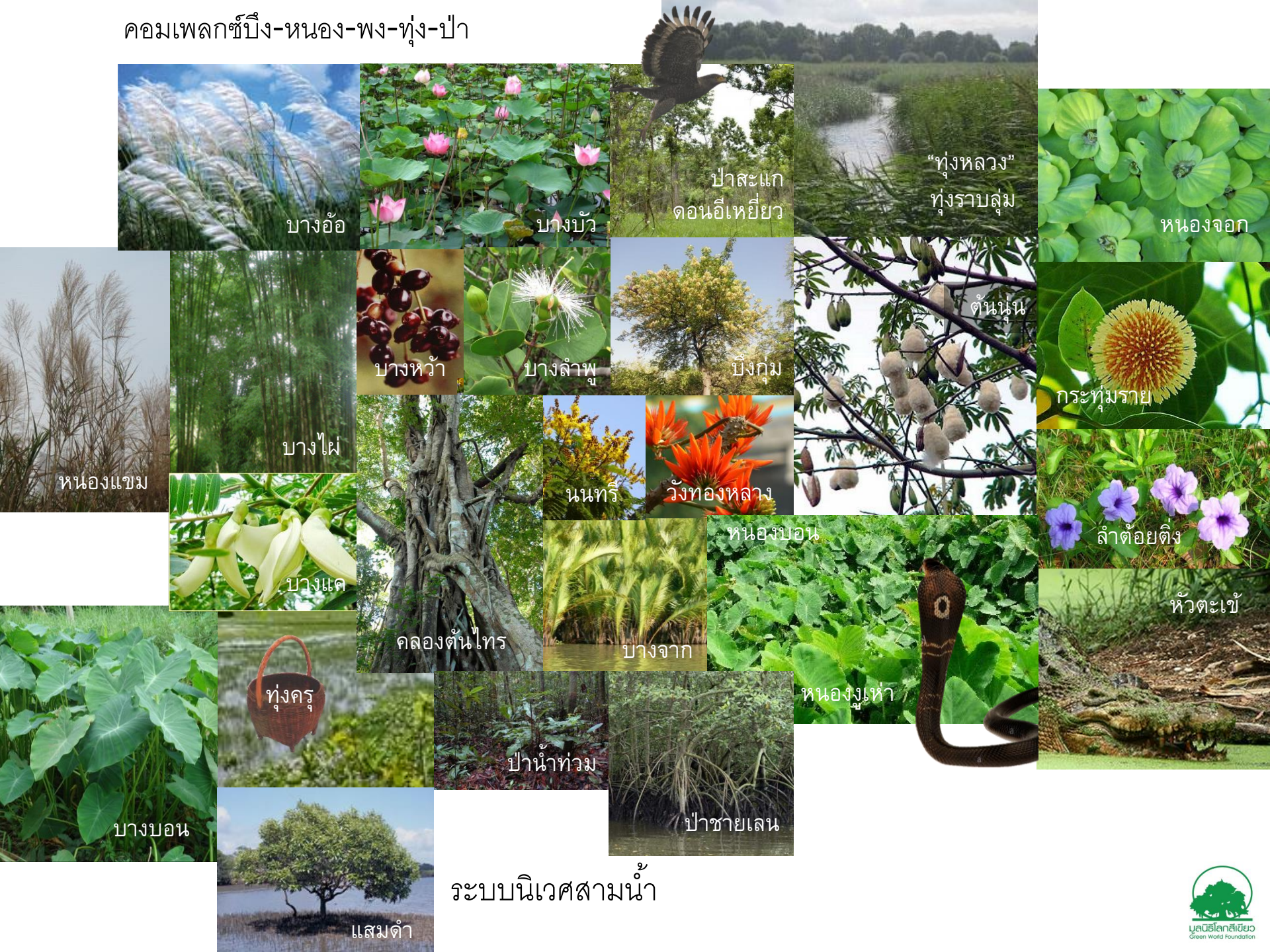
พ.ศ. 2303

ปลายกรุงศรีอยุธยา

Carte du Cours du Menam Depuis Siam,
Jusqu'à la Mer.

คอมเพลกซ์บึง-หนอง-พง-ทุ่ง-ป่า

บางอ้อ

บางบัว

ป่าสะแก
ดอนอีเหยี่ยว

“ทุ่งหลวง”
ทุ่งราบลุ่ม

หนองจอก

หนองแขม

บางไผ่

บางหว้า

บางลำพู

บึงกุ่ม

ต้นหูฉี่

กระทุ่มราย

บางแค

นนทรี

วังทองหลวง

หนองบอน

ลำต้อยติ่ง

คลองต้นไทร

บางจาก

ทุ่งครุ

หนองงูเห่า

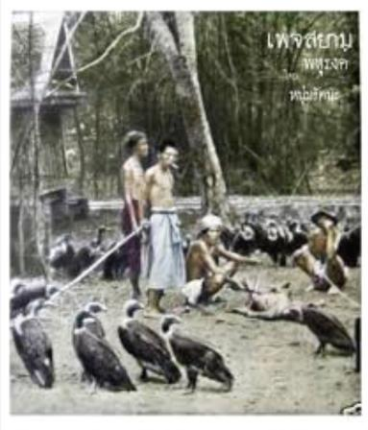
ป่าน้ำท่วม

ป่าชายเลน

บางบอน

แสมดำ

ระบบนิเวศสามน้ำ

แร้งเทาหลังขาว

เหยี่ยวรุ้ง

สมัน

ช้าง

เนื้อทราย

เสือปลา

หมูป่า

นกตะกราม

นกกระเรียนไทย

ปลากระโทง

จระเข้แม่น้ำเค็ม

กระเบนราหูน้ำจืด

นากใหญ่ขนเรียบ

ลิงแสม

วาฬบรูด้า

บาทหลวง ฌอง บัปติस्ता ปาเลกัว, พ.ศ.2374
(Jean Baptiste Pallergoix, 1831)

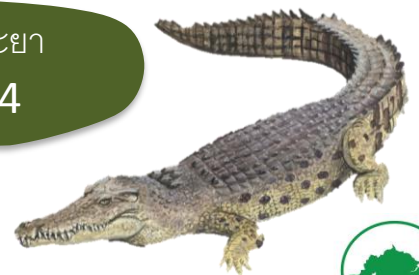
180 ปีก่อน

“ทุกแหล่งน้ำมีจระเข้ชุกชุม ที่บ้านชาวญวนสามเสนมีเนื้อจระเข้ที่ล่ามาได้แขวนเสาบ้านไว้ขายเช่นเดียวกับเนื้อหมู แต่ราคาถูกกว่า

โหลงซ้างป่าออกมาหากินในทุ่งราบ ซึ่งปกคลุมด้วยพงหญ้าและไม้พุ่ม มีการห้ามฆ่าซ้างป่า
แต่ก็มีผู้ลักลอบยิงซ้างเพื่อเอาหนังไปขาย
มีการคล้องซ้างป่าที่บางซื่อ

มีการล่ากวางที่ทุ่งมหานาค กวางมีอยู่มาก มักออกมากินหญ้าในที่ราบพอถึงช่วงน้ำเหนือหลาก กวางต้องหลบขึ้นไปอาศัยบนที่ดอน ชาวบ้านจะพายเรือไล่ต้อนให้หนีลงน้ำเข้าไปติดพงหญ้า แล้วถูกชาวบ้านทุบตีด้วยไม้หรือใช้ปืนยิง”

เคยคาบคนในเจ้าพระยา
แถวบางนา สมัย ร.4

ที่มา: นพ.บุญส่ง เลขะกุล

บาทหลวง ฌอง บัปติस्ता ปาเลกัว, พ.ศ.2397
(Jean Baptiste Pallergoix, 1854)

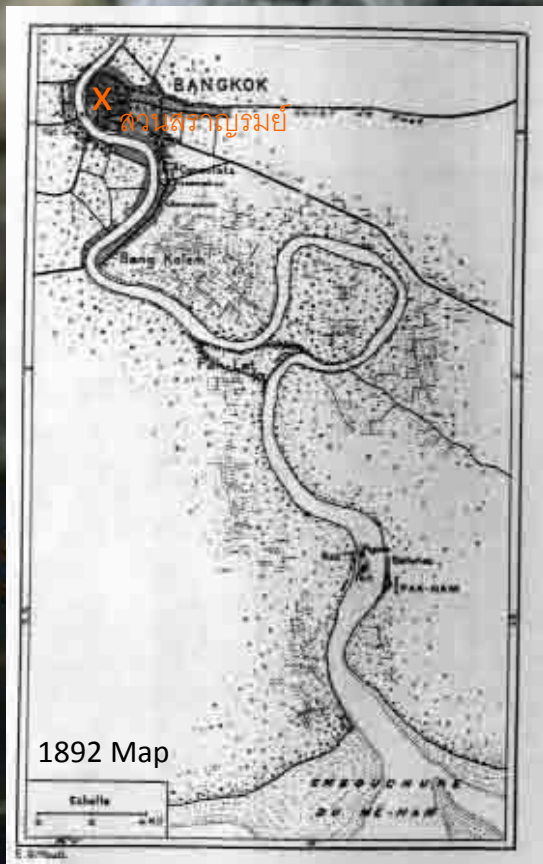
160 ปีก่อน

“นกน้ำชุกชุมมาก ตัวใหญ่ที่สุดคือนกกระเรียน ขาวขาว ขน
สีเทา ขาวกับดำ แต่ขนคอและขนหางที่หุ้มหัวเป็นสี
แดง สูงโง่งอยู่บนขาทั้งคู่ ก้าวยาวและเดินเร็วมาก บินได้
สูง เสียงแหลมได้ยินไปไกล มักยืนเป็นแถวตามขอบบึง
และหนองน้ำ ำ หาลา กบ และสัตว์อื่นๆ กินเป็น
อาหาร”

ที่มา: นพ.บุญส่ง เลขะกุล

140 ปีก่อน

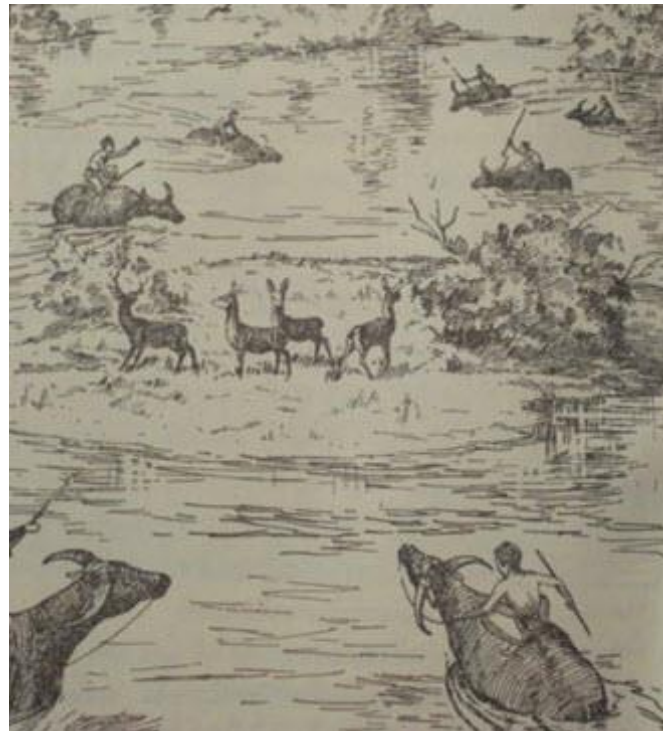
“เมื่อปีก่อน จ.ศ.1237 ทหารที่รักษาตึกดินบอกว่า เสือบองเข้ามากินไก่
ทหารได้ตีเสือ..”

~ จมื่นแก่งคิลปี พ.ศ.2418

“สมัยนั้นตามทุ่งรังสิตเนื้อสมันมีชุมมาก...ในฤดูน้ำท่วมเนื้อสมันจะหนีน้ำขึ้น
ขึ้นไปอยู่ที่ดอน ชาวบ้านก็ชวนกันไปด้วยเรือมุง แล้วไล่แทงเอาตามชอบใจ

ในฤดูร้อนบางคนก็เอาเขาสมันมาตากหรือตะไกวข้างหลังออกทำให้น้ำหนักเบาขึ้น แล้วก็สวมติดบนศีรษะกลานเข้าไปได้จน
ถึงตัวสมัน แล้วก็แทงเอาอย่างง่ายดาย
มันไม่ใคร่หนีเพราะมันเห็นเขาก็นี้กว่าเป็นพวกเดียวกัน”

~ ใหญ่ สนิทวงศ์ พ.ศ.2433 (1890)

120 ปีก่อน
ชุกชุม

20 ปีต่อมา
..หายาก

1938

80 ปีที่แล้ว

สูญพันธุ์

80 ปีก่อน

“นกในกรุงเทพมีถึง 220 ชนิด มากกว่าใน
เมืองใดในโลก”

The Common Birds of Bangkok
C.J.Aagaard, 1930

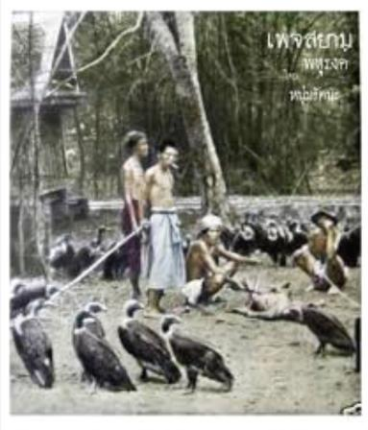
บันทึกปัจจุบัน
307 ชนิด

ที่มา: นพ.บุญส่ง เลขะกุล

Pic from internet

แร้งเทาหลังขาว

เหยี่ยวรุ้ง

สมัน

ช้าง

เนื้อทราย

เสือปลา

หมูป่า

นกตะกราม

นกกระเรียนไทย

ปลากระโทง

จระเข้แม่น้ำเค็ม

กระเบนราหูน้ำจืด

นากใหญ่ขนเรียบ

ลิงแสม

วาฬบรูด้า

ต้องการ
 ต่ลิ่งธรรมชาติ
 และพื้นที่ชุ่มน้ำ
 เชื่อมต่อกับ
 แม่น้ำใหญ่

อนาคตกรุงเทพมหานครอยู่ที่
 การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้ฟูช่ายฝั่่งแม่่น้ำ

The river bank renovation 水岸改造

ชุมชน โรงซ่อมหัวรถจักร และบึงมักกะสัน แทรกตัวอยู่ในพื้นที่
สีเขียวข่มอันอุดมสมบูรณ์กว่า 500 ไร่
กลางป่าคอนกรีตโกลาหลสุดสาหัส
ในเมืองใหญ่ที่เราเรียกว่า “กรุงเทพฯ”

เราอยากได้
มักกะสัน

เป็น สวนสาธารณะ
และพิพิธภัณฑ์

เราขอไว้มักกะสัน เป็นพื้นที่ชีวิต ที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน
www.change.org/MakkasanHope

Back to the Future

สู่อนาคตเมืองในธรรมชาติ

Just sustaining..

แค่ยั่งยืน..

Just sustaining..

แค่ยังยืน..

..or thriving

..หรืองอกงาม

ฟื้นชีวิตป่าเมืองกรุง